

Specialpedagogik för förskollärare och lärare i grundskolan F-9 Special Needs Education for preschool teachers and teachers in elementary school grades F-9

15 högskolepoäng

15 credits

Ladokkod: CSF910

Version: 1.0

Fastställt av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2023-06-15

Gäller från: VT 2024

Nivå: Avancerad nivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (A1N), Specialpedagogik (A1N)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Examen på grundnivå om minst 180 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen behandlar specialpedagogik utifrån begrepp som inkludering och ”en skola för alla”. Det övergripande syftet är att behandla specifika specialpedagogiska teorier och evidensbaserade didaktiska undervisningsmetoder, och studenterna kommer också att kritiskt få reflektera kring det specialpedagogiska uppdraget och specialpedagogisk verksamhet i relation till lärares uppdrag i förskola och grundskola/fritidshem. Internationella och nationella styrdokument som ligger till grund för ett inkluderande arbetssätt kommer att studeras, liksom hur relevanta didaktiska metoder används i förskolans/skolans/fritidshemmets verksamhet.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna, med avseende på

1. Kunskap och förståelse

- 1.1 Redogöra för inkluderingsbegreppet och dess roll i svensk skollagstiftning samt internationella konventioner.
- 1.2 Redogöra för områdets vetenskapliga grund och pågående forskning och utvecklingsarbete, samt för sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och hur detta påverkar yrkesutövningen.
- 1.3 Redogöra för hur relevanta evidensbaserade metoder kan användas i förskolans/skolans specialpedagogiska verksamhet för att skapa inkluderande miljöer.
- 1.4 Redogöra för olika funktionsnedsättningar samt de praktiska och emotionella konsekvenserna som lärare kan möta i förskolan/skolan.

2. Färdighet och förmåga

- 2.1 Kritiskt granska och analysera olika teoretiska perspektiv när det gäller barns/elevs behov av stöd inom det specialpedagogiska forsknings- och verksamhetsfältet.
- 2.2 Kritiskt granska och värdera utvecklingen av inkluderande lärmiljöer samt specialpedagogiska teorier och evidensbaserade didaktiska undervisningsmetoder för att främja lärande och utveckling hos alla barn/elever.
- 2.3 Kritisk kunna diskutera etiska dilemman som kan uppstå i relationen mellan dokumentation och barn/elever i behov av särskilt stöd.

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt.

- 3.1 Kritiskt granska det egna och andras förhållningssätt till specialpedagogiskt arbete med barn/elever som behöver stöd i förskolan/skolan för att säkerställa en inkluderande och rättvis verksamhet.

3.2 Värdera betydelsen av olika pedagogiska, metodiska och didaktiska val vid utveckling av en inkluderande pedagogisk verksamhet i förskolan/skolan, med fokus på att främja lärande och utveckling hos alla barn/elever.

3.3 Visa insikt om betydelsen av samverkan med andra yrkesgrupper för att skapa en gemensam strategi för att stödja barn/elever i behov av stöd i förskolan/skolan.

3.4 Visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens inom specialpedagogik för att säkerställa att undervisningen och stödet som erbjuds är relevant, uppdaterat och evidensbaserat.

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- Föreläsningar
- Seminarier
- Studentpresentationer

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

Inlämning

Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4

Högskolepoäng: 10

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: Skriftlig inlämning enskilt eller i par (IN01)

Redovisning av kursinnehåll

Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4

Högskolepoäng: 5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: Muntlig individuell redovisning (RE01)

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Ahlberg, A. (2015, 2:a upplagan). *Specialpedagogik i ideologi, teori och praktik: att bygga broar*. Stockholm, Liber. (192 sidor)

Backlund, Å., Högdin, S., & Weitz, Y. (2017). *Skolsocialt arbete: skolan som en plats för och del i det sociala arbetet*. Malmö, Gleerups. (256 sidor)

Bruce, B. (2016). *Specialpedagogik i professionellt lärarskap: synsätt och förhållningssätt*. Malmö, Gleerups, kapitel 2, 4, 6, 7 – grundskola. (168 sidor)

Forsell, T. (2020). "Man är ju typ elev, fast på avstånd." Problematisk skolfrånvaro ur elevers, föräldrars och skolpersonals perspektiv. *Umeå Studies in the Educational Sciences*. Umeå, Sverige, 2020. (183 sidor)

Frick, M., Karlberg, M., Klang, N., Lundin Kleberg, J., Olsson, I., Thorup, E., & Vikström, K. (2023). *Elever med adhd och autism. Psykologiska och pedagogiska perspektiv*. Stockholm: Liber. (216 sidor)

Frostlund, J., & Nordgren, P. M. (2022). Evidence-based teaching in Swedish compulsory schools for pupils with intellectual disabilities. *Journal of Interactional Research in Communication Disorders*, 14:1, 154–188.

Frostlund, J., & Nordgren, P. M. (2023). *Inkludering, en skola för alla och elever med intellektuell funktionsnedsättning i grundskolan - en forskningsöversikt av forskning i Sverige, Norge, Danmark och Finland*. (41 sidor)

Jahn, C., Reuterswärd, M., Edfeldt, D., Sjölund, A. (2020). *Autism och ADHD i fritidshemmet*. Natur & Kultur, Stockholm. (208 sidor)

Jacobsson, I. L., & Nilsson, I. (2019, 2:a upplagan). *Specialpedagogik och funktionsvariationer: att möta barn och unga med funktionsnedsättningar i en utvecklande miljö*. Natur & Kultur, Stockholm. (324 sidor)

- Juul, J., & Jensen, H. (2012, 2:a upplagan). *Relationskompetens i pedagogernas värld*. Stockholm: Liber. (272 sidor)
- Klefbeck, K. (2022). Att få tillträde till lärprocesser: professionell utveckling för lärare som undervisar elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism i grundsärskolan. *Malmö Studies in Educational Sciences: Doctoral Dissertation Series*, 98. (172 sidor)
- Lundqvist, J. (2018). *Tidiga insatser och barns utvecklingsvägar*. Stockholm: Natur & Kultur. (198 sidor)
- Nielsen, A., & Nyroos, M. (2022). *En förskola för alla. Specialpedagogik, inkludering och likvärdighet*. Stockholm: Liber. (196 sidor)
- Nilholm C. (2019). *En inkluderande skola – möjligheter, hinder och dilemman*. Lund: Studentlitteratur. (170 sidor)
- Nilholm, C., & Göransson, K. (2015). Forskning om inkludering: en SMART översikt. *Delrapport från Skolforskningsprojektet: Tre forskningsöversikter inom området inkludering/specialpedagogik*, Stockholm: Vetenskapsrådet, 2015, s. 1-30. (30 sidor)
- Nordgren, P.M. (2021). *Språk i sikte. Barns interaktionsutveckling i relation till perception och kognition*, kapitel 11, 139-155. Lund: Studentlitteratur. (17 sidor)
- Palla, L. (2021). *Specialpedagogik i förskola. Grundläggande huvudsaker och reflekterande djupdykningar*. Lund: Studentlitteratur. (288 sidor)
- Sjölund, A., Jahn, C., Lindgren, A., & Reuterswärd, M. (2017). *Autism och ADHD i skolan. Handbok i tydliggörande pedagogik*. Stockholm: Natur & Kultur. (180 sidor)
- Wilder., & Östlund, D. (2022). *Specialpedagogik i pedagogiskt arbete*. Lund. Studentlitteratur. (208 sidor)
- Östlund, D. (2012). Deltagandets kontextuella villkor. Fem träningskoleklassers pedagogiska praktik. *Malmö Studies in Educational Sciences*: 67. (264 sidor)

Referenslitteratur tillkommer.

Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen är en fristående kurs som ges på halvfart (50%) under VT-24. Kursen ges på distans och studenten väntas kunna delta i nätbaserad interaktion.